

Role zřizovatele ve spolupráci s mateřskou školou

Předmět: Spolupráce MŠ s dalšími aktéry a institucemi

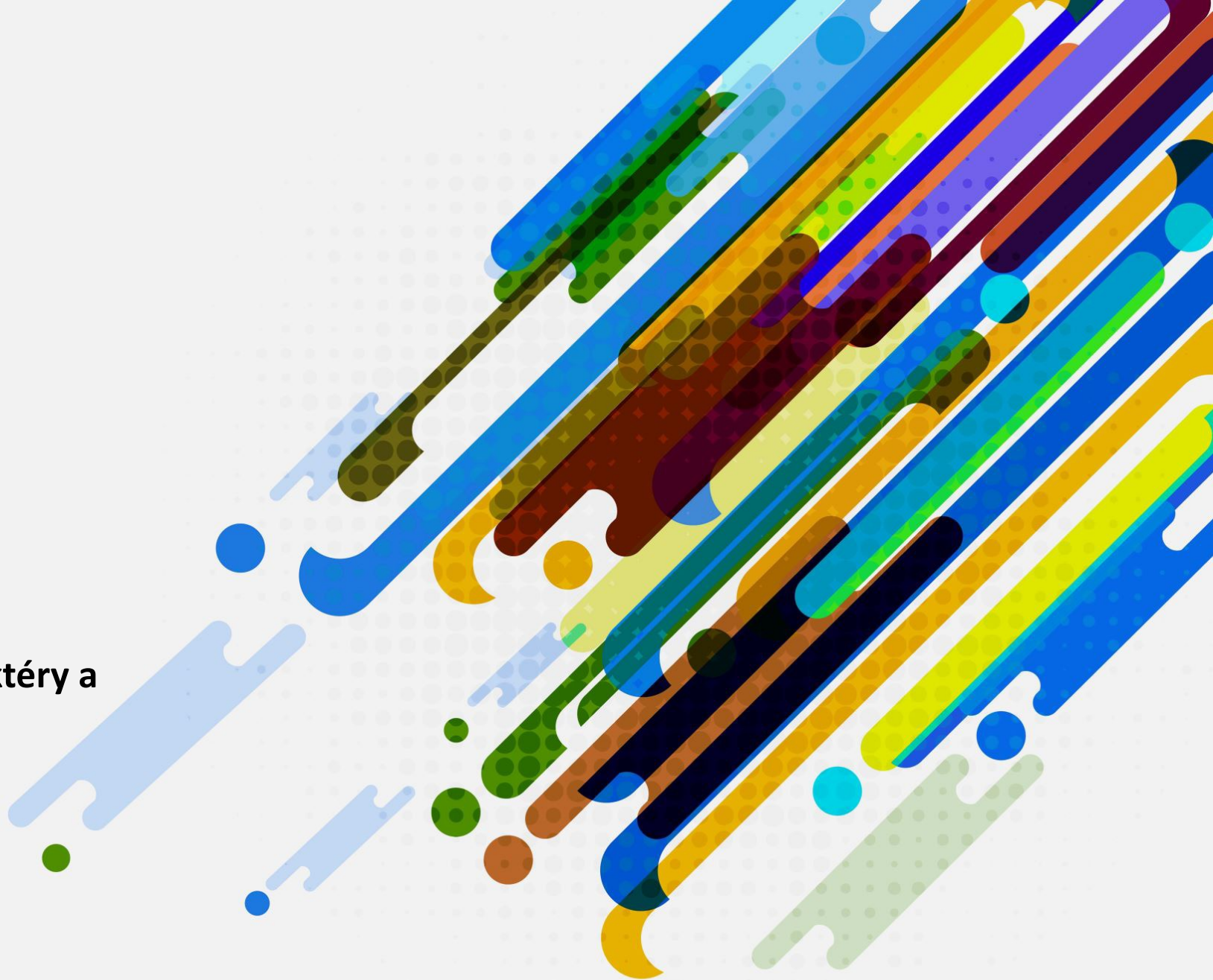
Garant:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

Vyučující:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

PhDr. Barbora Plisková, Ph.D.

- Cílem přednášky je představit studentům potenciál spolupráce mateřské školy a zřizovatele
- Záměrem přednášky je rozšířit poznatky o další formy spolupráce mateřské školy s vybranými institucemi.

Předpoklady:

- Studenti mají základní poznatky v oblasti spolupráce mateřské školy s rodinou, základní školou a dalšími institucemi předškolního vzdělávání.
- Studenti zvládají vytvořit plán či projekt spolupráce.

Spolupráce dle RVP

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání stanoví, že mateřská škola spolupracuje se
 - a) zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy
 - b) s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy
 - c) s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

- S rozvojem školy souvisí spolupráce dvou hlavních aktérů - ředitele a zřizovatel školy.
- Zásadní vliv na rozvoj právě mateřské školy má vzdělání ředitele a erudovanost zřizovatele v oblasti školství.
- Neustálá angažovanost a vzájemná spolupráce - stěžejní pro chod školy a její následný rozvoj.

Ředitel školy

- Změny pojetí *ředitele*, a to od původního pedagogického vedoucího školy spíše směrem k manažerovi (Pol, 2007) - z důvodu změny obsahu práce ředitele a neustále rostoucí administrativy (Voda, 2015).
- Ředitel školy je definován podle § 130 školského zákona jako statutární orgán školské právnické osoby, kromě toho je také zaměstnavatelem a zároveň zaměstnancem (ČŠI, 2020).

- Povinnostem a právům ředitele škol se věnuje Školský zákon, přesněji §164 a §165. Aby byl ředitel schopen tuto pozici vykonávat, musí mít dostatečné vzdělání i praxi.
- Aby mohlo být vzdělávání ve školách kvalitní, musí v ní pracovat nejen kvalitní pedagogové, ale také jejich vedoucí pracovníci, v tomto případě ředitelé.

(Trojan, 2019)

- Ředitel školy působí také jako
 - a) podpora pedagogům,
 - b) provádí hospitační činnost
 - c) vykonavatel procesu, který zajišťuje pedagogickou činnost v edukačním procesu.

(Trojan, 2019)

- Pokud chce ředitel školy zvyšovat kvalitu školy - nutné mít jasnou vizi a cíl, ke kterému chce školu vést, který je v souladu s ŠVP a v návaznosti na RVP PV a právní předpisy.
- Pojetí vize školy v souvislosti s rozvojem školy a koncepcí chápána jako *„ucelený systém myšlenek souvisejících se zaměřením školy, který se vztahuje k její minulosti a cílí na její budoucí vývoj.“*

(Smetáčková et al., 2018)

- Nutnost spolupráce zejména se zřizovatelem tak, aby byly vize v souladu s rozvojem obce, protože škola je aktivní součástí života obce.
- Ovšem nejde jen o vztahy a komunikaci se zřizovatelem, ale také se samotnými žáky, či jejich zákonnými zástupci, pedagogy a dalšími zaměstnanci školy

(Trojan, 2019)

Obtížná role zřizovatele škol

- Působí na něj
 - a) stát se svými požadavky
 - b) občan - rodič dítěte docházejícího do mateřské školy.
- Nedostatečné vzdělání v oblasti školství

Politické ovlivnění zřizovatele při spolupráci

- politika neustále ovlivňuje vzájemné vztahy a působení
- zřizovatel je do funkce dosazen volbami
- často jiné priority než školství
- trend komunikace především s voliči x naproti tomu je komunikace s řediteli bohužel minimální
- politické ovlivnění zřizovatele může zhoršit vzájemnou spolupráci s ředitelem školy

(Trojana a Svobodová, 2019)

Otázky/úkoly

- Jaká je úloha obce jako zřizovatele škol z pohledu jejích práv, povinností a cílů
- Jaká by měla být ideální role zřizovatele školy v našem vzdělávacím systému?
- Charakterizujte vztah představitelů obce a obyvatel

- Jaká je role ředitele školy a cíle zřizovatele
- Co komunikaci a spolupráci mezi řediteli škol a zřizovatel prospívá?
- Co komunikaci a spolupráci mezi řediteli škol a zřizovatelem naopak škodí?

Literatura

- Kowalski, T. J. (2010). *The school principal: visionary leadership and competent management*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Kuchař, F., Schneider, P., Trojan, V., Urban, J., & Zeman, P. (2014). *Školská politika, finance a leadership v ředitelské praxi*. Praha: Raabe.
- Lhotková, I., Šnýdrová, I., & Tureckiová, M. (2012). *Sebeřízení vedoucího pracovníka ve školství*. Praha: Wolters Kluwer.
- Lhotková, I., Trojan, V., & Kitzberger, J. (2012). *Kompetence řídicích pracovníků ve školství*. Praha: Wolters Kluwer.
- Majerčíková, J., & Rebendová, A. (2016). *Mateřská škola ve světě univerzity*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- MŠMT. (2020). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Praha: MŠMT. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/54104_1_1/

- Niklasson, L. (2017). Trust and Control in Implementing Changes: A Study of How Principals Handle Changes in Time Allocated for Math in Primary Schools. *Studia paedagogica*, 22(2), 53-65.
- Peková, J., Jetmar, M., & Toth, P. (2019). *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer.
- Pol, M. (2007). Škola vedená, řízená a spravovaná. *Pedagogika*, 57(3), 213-226.

Děkuji za pozornost

Spolupráce mateřské školy se základní školou

**Předmět: Spolupráce MŠ s dalšími
aktéry a institucemi**

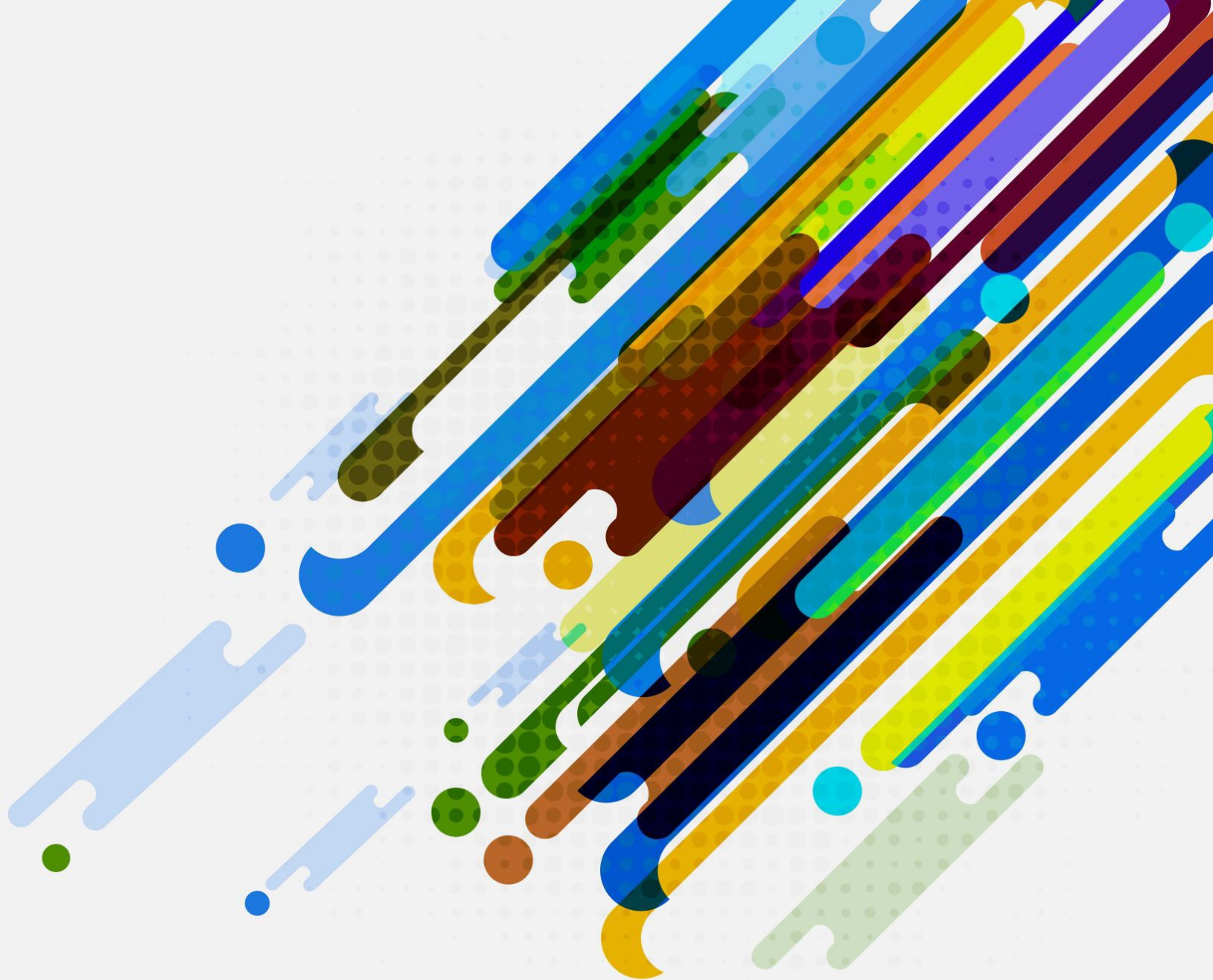
Garant:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

Vyučující:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

PhDr. Barbora Plisková, Ph.D.

- Cílem přednášky je představit studentům potenciál spolupráce mateřské školy a základní školy
- Záměrem přednášky je rozšířit poznatky o další formy spolupráce mateřské školy s vybranými institucemi.

Spolupráce dle RVP

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání stanoví, že mateřská škola spolupracuje se
 - a) zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy
 - b) s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy
 - c) s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

- Cílem spolupráce MŠ a ZŠ je propojení a plynulá návaznost předškolního a základního vzdělávání, prevence proti šikaně, upevňování mezilidských vztahů, snaha usnadnit dětem jejich další životní i vzdělávací cestu, vychování člověka schopného orientovat se na skutečné hodnoty v konzumní společnosti, která stále masivněji útočí.

Mateřská škola

- Její přesné a výstižné označení „mateřská škola“ vyjadřuje místo charakterizované mateřskou vřelostí a bezprostřední vztahovou účastí
- **Rozvoj sebevědomí a samostatnosti**
- Tradiční obsah předškolního vzdělávání – **rozšiřování zkušeností, dovedností a zvyků** – slouží pak jako prostředek, nikoliv cíl plnohodnotného rozvoje osobnosti
(Kolláriková et al., 2010)

Základní školy

- Specifikum učitelství v počátečních třídách spočívá zvláště ve zdůrazněné orientaci na osobnostní rozvoj začínajícího školáka
- **Učitel, především v počátečních třídách, by měl být profesionálně připraven porozumět žákovi, pochopit jeho obtíže v adaptaci na školní prostředí i školní práci**
- **Bohužel! Přetrvává urychlená orientace na výkon v oblasti čtení, psaní, počítání**

Hlavní cíle spolupráce MŠ a ZŠ

- Plynulá návaznost předškolního a základního vzdělávání
- Příprava budoucích prvňáčků na vstup do ZŠ
- Usnadnění adaptace na nové prostředí
- Usnadnění socializace

- Seznámení s novým prostředím a režimem v něm
- Utváření mezilidských vztahů
- Prohlubování vztahu rodiny a školy

(Benátská,2008)

Plán možného rozvíjení spolupráce

- Navázat spolupráci mezi pedagogickými pracovníky z MŠ a ZŠ
- Navázat spolupráci mezi vedením MŠ a ZŠ
- Vzájemné seznámení s RVP a ŠVP druhých vzdělávacích subjektů
- Vzájemné předávání zkušeností

- Vytvoření plánu spolupráce
- Požadavky obou stran
- Očekávání plynoucí z této spolupráce
- Zanesení spolupráce do kurikulárního dokumentu
– ŠVP
- Návrhy aktivit

(Benátská, 2008)

Propojení místem (mateřské a základní školy v jednom právním subjektu)

- **Většina mateřských škol nepropojeny místem se základní školou**
- **Mateřské a primární školy v jednom právním subjektu mají velkou výhodu v jisté provázanosti – spíše v menších obcích – mají možnosti se vzájemně znát, propojovat se vzájemně i s rodinným prostředím.**

- Vytváří dobré podmínky pro posilování spolupráce mezi MŠ a ZŠ, propojení předškolního a základního vzdělávání, zaměření na kontinuitu rozvoje osobnosti a učení dětí.
- Právě společné cíle, vize a myšlenky pomohou dětem lépe a snadněji vnímat a pochopit okolní svět. Dají jim možnost bližšího poznávání, otevře se jim celý svět, který je obklopuje a je jim nakloněn, a tím mohou lépe poznávat sebe, své okolí a připravit se na budoucí život.

Kurikulární propojení

- Rámcový program pro základní vzdělávání a Rámcový program pro předškolní vzdělávání
- Z VÝZKUMŮ MŠ A ZŠ - Své školní vzdělávací programy vytvářejí individuálně a samostatně, bez vzájemných konzultací pedagogů či inspirací

- Učitelé vzdělávací programy druhé vzdělávací instituce ZNAJÍ, avšak v jejich konkrétních ŠVP to příliš patrné není.
- a) Učitelé mateřských škol by se měli zajímat o program základního vzdělávání 1. stupně a zároveň
- b) Učitelé základních škol by měli být seznámeni s programem pro předškolní vzdělávání.

- **Jak jinak zajistit dítěti individuální, komplexní a vyváženou výchovně vzdělávací péči, než tím, že budeme přesně znát, jakým způsobem probíhá výchova a vzdělávání dítěte a zároveň jaké kompetence si osvojuje?**

- Velmi okrajově se však projevila provázanost obsahů ŠVP PV a ŠVP ZV. Cíle a vize byly vždy spíše obecného charakteru a nebylo z nich možné vyčíst, zda je zde propojenost promyšlená, záměrná a cílená.
- Celkově jsou všechny analyzované školní vzdělávací programy v oblasti charakteristiky spíše odlišné, MŠ i ZŠ

- a) Popis či zmínka spolupráce mezi MŠ a ZŠ mnohdy úplně chybí.
- b) Naproti tomu mateřské školy mají spolupráci se základní školou mnohem propracovanější, a mnohdy velmi podrobně popsanou.

- V ŠVP ZŠ zdůrazňována především spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci, kde je toto spojení charakterizováno jako nedílná součást fungování celé školy.
- Vyzdvihnuta je spolupráce s obcí a různými odbornými pracovišti.

- Spolupráce při tvorbě či inovaci školních vzdělávacích programů byla v odpovědích respondentů viděna negativně, tedy školy spolu v tomto směru nespolupracují.
- V této oblasti byla jen jedna dotazovaná škola nastavena na vzájemnou spolupráci při tvorbě ŠVP.

Personální propojení

- Společné porady učitelů mateřských a základních škol?
- Školy spolupracují především v oblasti akcí, pořádaných činností, konzultací školní zralosti, snazšího přechodu z MŠ do ZŠ a v dalších praktických oblastech.

Otázky/úkoly

- Zamyslete se nad dalšími aktivitami, kterými je možné podpořit spolupráci mateřské a základní školy?
- **Vypracujte návrh spolupráce vaší mateřské školy s blízkou základní školou.**

Literatura

- Čapek, R. (2013). *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace..* Praha: Grada.
- Dvořák, D. (2010). *Česká základní škola: vícepřípadová studi.* Praha: Karolinum.
- Kolláriková, Z., & Pupala, B. (2010). *Předškolní a primární pedagogika.* Praha: Portál.
- Majerčíková, J., Petrů Puhrová, B., & Divošová, R. (2016). *Being a good parent - Views of Czech parents of home preparation of pupils at the beginning of school attendance..* Turkish Online Journal of Educational Technology [online]. November Special Issue, 362-367.
- Pohnětalová, Y. (2015). *Vztahy školy a rodiny: případové studie.* Hradec Králové: Gaudeamus.
- Syslová, Z. (2016). *Proměna mateřské školy v učící se organizaci.* Praha: Wolters Kluwer.
- Spilková, V. (2005). *Proměny primárního vzdělávání v ČR..* Praha: Portál.
- Syslová, Z., Borkovcová, I., & Průcha, J. (2014). *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace..* Praha: Wolters Kluwer ČR.

Děkuji za pozornost

Instituce, organizace a další aktéři vstupující do spolupráce, komunikace a jednání s mateřskou školou

**(Policie ČR, Orgán sociálně-právní ochrany dětí, neziskové
organizace)**

Předmět: Spolupráce MŠ s dalšími aktéry a institucemi

Garant:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

Vyučující:

PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.

PhDr. Barbora Plisková, Ph.D.

- Cílem přednášky je představit studentům potenciál spolupráce mateřské školy s OSPOD, Policií ČR a neziskovými organizacemi v rámci rozvoje školy.
- Záměrem přednášky je rozšířit poznatky o další formy spolupráce s vybranými institucemi.

Spolupráce dle RVP

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání stanoví, že mateřská škola spolupracuje se
 - a) zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy
 - b) s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy
 - c) s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

Spolupráce školy a OSPOD

- Prostřednictvím orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) stát poskytuje ochranu dětem, které jsou ohrožené.
- OSPOD ze zákona zřízeny na všech úřadech obcí s rozšířenou působností.
- OSPOD vyhledávají ohrožené děti a poskytují jim pomoc

(Macků, 2019)

- Rodiče, resp. děti, a další aktéři (např. školy) - povinni s nimi v rámci ochrany dětí spolupracovat.
- **Na sociálně-právní ochranu má nárok každé dítě, nelze ji odmítnout, pokud ji dítě potřebuje.**

(Macků, 2019)

- Škola, ve které dítě tráví podstatnou část dne - jedním z nejvýznamnějších partnerů OSPOD při vyhodnocení situace dítěte.

- Škola (učitel) se může velmi relevantně vyjádřit k
 - a) oblasti učení
 - b) oblasti zdraví dítěte,
 - c) emočnímu vývoji dítěte,
 - d) socializaci,
 - e) základní péči rodičů, výchovným postojům rodičů apod.

- V optimálním případě je zástupce školy osobně přizván k vyhodnocení situace dítěte, např. v rámci případové konference
- Škola poskytuje informace pro účely vyhodnocení zprávy
- **Škola může poskytnout informace k většině posuzovaných oblastí**

(Macků, 2019)

Důvody spolupráce mateřské školy s OSPOD

1. Jde o samotné **dítě** - toto hledisko je třeba mít stále na zřeteli
2. Jde o **efektivitu**: aby se dítě mohlo v klidu vzdělávat, potřebuje bezpečné a stabilní zázemí v rodinném prostředí, aby bylo jisté, že je dítě v bezpečí, potřebuje kolem sebe pozorné dospělé, kteří vědí, kde hledat pomoc.
3. Částečně jde také o **povinnost**: věnovat zranitelným a ohroženým dětem zvláštní pozornost – zákonné ukotvení dítěti tuto pozornost garantuje (zákon o OSPOD, stejně jako školské zákony určitou spoluprací nařizují)

(Macků, 2019)

Škola a Policie ČR

- Hlavní funkcí policie - především chránit bezpečí obyvatel, včetně jejich majetku.
- **Ve vztahu ke školám jsou zásadní:**
 - a) preventivní programy**
 - b) systém včasné intervence**

Preventivní programy Policie ČR - oblasti

- dopravní výchova
- prevence sociopatologického chování
- protidrogové prevence

System včasné intervence

- Při řešení výchovných problémů konkrétních žáků
- Jako efektivní způsob řešení rizikového chování žáků se osvědčil tzv. **system včasné intervence**, do které je zapojena nejen Policie ČR, ale také například Orgán sociálně-právní ochrany dítěte při městském úřadě (OSPOD), Probační a mediační služba (PMS), okresní soud a odbor školství městského úřadu.

Výhody spolupráce

- zajištění včasné intervence při řešení výchovných problémů žáků
- rychlé předávání informací mezi všemi zainteresovanými subjekty
- prevence sociálně-patologických jevu
- u mladšího školního věku autorita k příslušníkům policie

Nestátní neziskové organizace (NNO)

- V oblasti školství působí kromě příspěvkových organizací zřizovaných státem, kraji a obcemi i nestátní neziskové organizace (NNO).
- Dle právního řádu České republiky do této kategorie náleží:
- Občanská sdružení a jejich organizační jednotky (spolky, svazy, kluby) - **obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, církevní právnické osoby**

- Nestátní neziskové organizace - jeden ze subjektů, se kterým mohou vzdělávací instituce navázat vzájemnou spolupráci.
- V praxi zejména v oblasti vzdělávání, sociálních služeb a kultury.

Výhody spolupráce s neziskovými organizacemi

- pokrytí širokého spektra aktivit
- zajištění podpůrných služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- entusiasmus a ochota pracovníků
- méně formální přístup

Rizika spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi

- nedostupnost NNO v rámci určitého kraje
- kvalita a zabezpečení poskytovaných služeb (neodborný přístup pracovníků, nedůsledně připravené programy, evidence a odpovědnost aj.)
- nedůsledná komunikace mezi pracovníky NNO a školami (práce s časem, opovídací výstupy a zprávy z programů apod.)

Otázky/úkoly

- V jakých případech je ze strany školy nutné kontaktovat Orgán sociálně-právní ochrany dětí?
- V jakých případech je ze strany školy povinné kontaktovat Orgán sociálně-právní ochrany dětí?
- V jakých případech je doporučeno ze strany školy kontaktovat OSPOD?

- V jakých případech to není nutné?
- Jak postupovat v případech, kdy ze strany školy či školského zařízení je podezření na zanedbávání dítěte, nezletilého žáka či studenta ze strany rodičů?
- Jak rozpoznat hranici, kdy je věc třeba nahlásit Orgánu sociálně-právní ochrany dětí?

Literatura

- Rodriguez, J. I., & Nuño, P. (2011). A Cooperation Model Applied in a Kindergarten. *Journal of Systemics, Cybernetics, and Informatics*, 9(5), 48-56.
- *Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění.*
- Kyriacou, C. (2005). *Řešení výchovných problémů ve škole*. Praha: Portál.
- Ozorovská, M, Budinská, M. Tvorba, zefektivnění a koordinace systému primární prevence. In: *Vzdělávání a profesionalita v primární prevenci*. 7. ročník. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 59 s. ISBN 978-80-86620-22-0.
- Sochůrek, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie, 1. díl. Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. 81 s.

Děkuji za pozornost